

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Marie Žiškové a JUDr. Filipa Dienstbiera v právní věci žalobců: **a) Z. L., b) Z. L.**, zastoupeni Mgr. et Bc. Filipem Schmidtem, LL.M., advokátem se sídlem Helénská 4, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 5. 2014, č. j. OAM-215/LE-BE02-ZA14-R2-2009, v řízení o kasační stížnosti žalobce a) proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 27. 4. 2016, č. j. 2 Az 17/2014 - 43, a kasační stížnosti žalobce b) proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 27. 4. 2016, č. j. 2 Az 18/2014 – 31,

takto:

I. Věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 1 Azs 111/2016 a sp. zn. 1 Azs 112/2016 **se spojují** ke společnému projednání. Nadále budou vedeny pod sp. zn. 1 Azs 111/2016.

II. Rozsudky Městského soudu v Praze ze dne 27. 4. 2016, č. j. 2 Az 17/2014 – 43 a č. j. 2 Az 18/2014 – 31 **se zrušují**.

III. Rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 14. 5. 2014, č. j. OAM-215/LE-BE02-ZA14-R2-2009 **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.

IV. Žalobcům **se** náhrada nákladů řízení **nepřiznává.**

V. Odměna a náhrada hotových výdajů advokáta Mgr. et Bc. Filipa Schmidta, LL.M., advokáta se sídlem Helénská 4, Praha 2 **se určuje** částkou 20.400 Kč, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci a shrnutí předcházejících řízení

[1] Žalobce a) požádal dne 6. 8. 2009 jménem svým a svého syna [žalobce b)] v České republice o udělení mezinárodní ochrany. Ve správním řízení uvedl, že v roce 1992 opustil svou vlast v důsledku abchazsko-gruzínského konfliktu. Pochází ze smíšené rodiny (otec byl Abcházec, matka Gruzínka). Poté, co k němu domů přišli třikrát ozbrojenci (Abcházci a následně též Čečenci), nutili jej bojovat se zbraní v ruce na straně Abcházie, on odmítl, byl odvlečen a držen jako rukojmí 22 dnů pod zemí, byla mu podávána narkotika, v důsledku čehož se nakazil hepatitidou, a byl mučen. Ozbrojenci po něm chtěli informace o gruzínské armádě a o tom, kde má jeho rodina uschovány peníze. Podařilo se mu sice uprchnout a vrátit se domů, ale hned druhý den po návratu zaslechl, jak jeho otec s někým mluví, poté následovala střelba a výbuch, po kterém žalobce upadl do bezvědomí. Po několika dnech jej takto nalezli jeho kamarádi a převezli jej do nemocnice v Rusku, kde podstoupil operaci hlavy. Později se dozvěděl, že oba jeho rodiče zahynuli. Následně žil jako uprchlík v Rusku, kde se oženil s další utečenkou z Abcházie, s níž má syna [žalobce b)]. Odtud odešel v roce 2007 na Ukrajinu, v roce 2009 dále do Maďarska. Téhož roku přicestoval do České republiky, odkud chtěl pokračovat do Německa. Po zadržení policií požádal o mezinárodní ochranu. Do Abcházie se dle svého tvrzení nemůže vrátit, má obavu, že by mu tam lidé připomínali, že namísto boje proti Gruzíncům uprchl a že by jej i jeho rodinu mohl potkat stejný osud, jako jeho rodiče. K důvodům žádosti svého nezletilého syna o mezinárodní ochranu sdělil, že jsou shodné s jeho důvody.

[2] Žalovaný rozhodnutím ze dne 14. 1. 2010, č. j. OAM-215/LE-BE02-ZA04-2009 žalobcům mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky (dále jen „zákon o azylu“) neudělil.

[3] Proti tomuto rozhodnutí žalovaného podali žalobci u Krajského soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“) žalobu, kterou krajský soud nejprve zamítl rozsudkem ze dne 29. 9. 2011, č. j. 61 Az 4/2010 - 76. Tento rozsudek však zrušil Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 11. 1. 2012, č. j. 1 Azs 22/2011 – 104, a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení. Zdejší soud vytkl krajskému soudu zejména skutečnost, že se nedostatečně zabýval žalobními body, v nichž žalobci namítali, že mají obavy z pronásledování, respektive že v případě návratu do Gruzie jim hrozí vážná újma ve smyslu § 14a zákona o azylu, a to ze strany soukromých osob. Zdůraznil, že žalobce a) v předcházejícím řízení konzistentně tvrdil, že nikdy neměl problémy se státními orgány, nýbrž se soukromými osobami, a že má za to, že jej gruzínské státní orgány nemohou v případě návratu do vlasti před pronásledováním ze strany těchto osob dostatečně chránit.

[4] Krajský soud žalobu opětovně zamítl rozsudkem ze dne 19. 9. 2013, č. j. 61 Az 4/2010 - 151, proti němuž žalobci podali kasační stížnost, na jejímž základě Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 4. 12. 2013, č. j. 1 Azs 18/2013 – 20, zrušil jak posledně jmenovaný rozsudek krajského soudu, tak rozhodnutí žalovaného.

[5] Nejvyšší správní soud ve svém rozhodnutí uvedl, že ze zpráv o zemi původu obsažených ve spise vyplývá, že národnostní konflikty, které v letech 1992 a 1993 vyústily v abchazsko-gruzínský ozbrojený konflikt, před nímž žalobce uprchl, jsou stále živé a vyostřené. Lze velmi pochybovat o možnostech gruzínských státních orgánů ochránit žalobce před eventuálním pronásledováním nebo hrozbou vážné újmy v případě návratu do Abcházie, která je *de facto* mimo jejich kontrolu. Dle Nejvyššího správního soudu nemohly obstát ani závěry krajského soudu, podle nichž lze na žalobce a) nahlížet jako na jakéhosi běžného občana Gruzie, jehož eventuální pronásledování by nemohlo být motivováno žádným z azylově relevantních důvodů. Krajský soud konkrétně uvedl, že nelze na žalobce nahlížet jako na příslušníky určité sociální skupiny ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu a dále že poměry v zemi jejich původu co do dodržování lidských práv a svobod mají řadu problémů, ale tyto problémy je nutno vidět jako všeobecně postihující veškeré obyvatelstvo, nikoli výlučně stěžovatele. Žalobce a) sice není gruzínské národnosti, pochází ale ze smíšené abchazsko-gruzínské rodiny, přičemž Nejvyšší správní soud konstatoval, že gruzínsko-abchazský národnostní spor je nadále velmi živý. V takovém prostředí může uvedený původ bezpochyby představovat azylově relevantní důvod (případného) pronásledování. Lze pak uvažovat buď o pronásledování z důvodu příslušnosti k sociální skupině (osob pocházejících ze smíšených abchazsko-gruzínský rodin), anebo přímo z důvodu národnosti [v praxi může být hranice mezi jednotlivými důvody pronásledování vypočtenými v § 12 písm. b) volná a může docházet k jejich překrývání].

[6] Také žalovaný se dle Nejvyššího správního soudu v odůvodnění svého prvního rozhodnutí zcela nedostatečně vypořádal s otázkou, zda by žalobcům nehrozilo pronásledování či hrozba vážné újmy ve vazbě na jejich původ. Žalovaný argumentoval ve vztahu k otázce, zda žalobci splňují podmínky stanovené v § 12 písm. b) zákona o azylu tím, že gruzínské zákony zakazují diskriminaci na základě rasy, pohlaví, vyznání, postižení, jazyka nebo společenského postavení. Připustil, že vymáhání těchto zákonů se sice setkává s určitými problémy, ale žalobci dle něj v případě negativních reakcí na svou osobu budou moci hledat pomoc u příslušných gruzínských státních orgánů. S ohledem na postavení Abcházie coby regionu, nad jehož územím gruzínské státní orgány fakticky nemají kontrolu, se tato argumentace míjí podstatou věci. Totéž platí pro argumentaci žalovaného, podle které neshledal důvody pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. Nejvyšší správní soud proto ve svém předcházejícím rozsudku zrušil jak rozhodnutí krajského soudu, tak rozhodnutí žalovaného a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

II. Shrnutí dalšího řízení před žalovaným a odůvodnění napadeného rozsudku městského soudu

[7] Žalovaný dne 3. 3. 2014 uskutečnil s žalobcem a) doplňující pohovor k žádosti o udělení mezinárodní ochrany. V jeho rámci žalobce a) uvedl, že byl členem ochranky Igora Giorgadzeho, který bojoval jako partyzán. Sám žalobce a) působil jako partyzán na straně Gruzie, byl proti odtržení Abcházie. Hrozí mu nebezpečí ze strany vlády, neboť „ví moc věcí“. Nejdřív bojovali pro vládu, ale ta šla proti nim, neboť Giorgadze se chtěl po válce stát prezidentem; byl ovšem obviněn z atentátu na Ševarnadzeho, všichni pak z Gruzie

odjeli, i Giorgadze. Když se vrátí do Gruzie on, může se vrátit též žalobce a). Před rokem se do Gruzie vrátil jeden z bývalých partyzánů a ihned druhý den po návratu zmizel, nikdo o něm nic neví. Situaci žalobce a) by nevyřešilo ani přesídlení do jiné části Gruzie, neboť lidé, kteří jej ohrožují, jsou jak v Abcházii, tak v Gruzii. Jakmile by se vrátil, zmizel by také. Dříve se domníval, že mu hrozí nebezpečí ze strany soukromých osob mimo vládu, nyní, po zmizení svého přítele, pochopil, že jde o nebezpečí od ministerstva pro bezpečnost. O svém zapojení do bojů v průběhu předchozího řízení nehovořil, neboť o něm neměl žádný důkaz. Začal bojovat poté, co lidé kolem jistého K. zabili jeho rodiče. Tímto bojem má na mysli pomstu smrti svých rodičů. Na straně Giorgadzeho bojoval ještě před jejich smrtí v podstatě celou válku.

[8] Žalovaný následně v záhlaví popsaným rozhodnutím žalobcům podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona o azylu mezinárodní ochranu neudělil. Žalobci brojili proti rozhodnutí žalovaného žalobami u Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“), který je rozsudky ze dne 27. 4. 2016, č. j. 2 Az 17/2014 – 43 [v případě žalobce a)] a č. j. 2 Az 18/2016 – 31 [v případě žalobce b)] zamítl.

[9] Městský soud v odůvodnění svých rozsudků konstatoval, že žalobcem a) popsaný příběh nemůže působit věrohodně, neboť se konstantně nedrží jedné linie, ale jeho výpovědi učiněné v rámci prvního a druhého pohovoru se značně rozcházejí. Žalobce a) nedokázal nijak uspokojivě vyjádřit, proč nastal tak zásadní rozpor v jeho výpovědích. Žalobce a) sice doložil obrazový materiál, na kterém je zachycen, jak se účastní bojů v abchazsko-gruzínském konfliktu na straně Gruzie. Samotná skutečnost, že se žalobce a) zúčastnil bojů, nemůže být brána jako uplatňování politických práv nebo svobod, ale jako součást občanské povinnosti k obraně vlasti. Z vyjádření žalobce a) navíc vyplývá, že se do bojů rozhodl zapojit až po smrti svých rodičů, nikoli pod tlakem třetích osob, ale v důsledku okolností, které se udály v průběhu války. Městský soud dále uvedl, že nebylo nijak prokázáno, že by žalobce a) mohl pociťovat odůvodněnou obavu z pronásledování ani z důvodů podle § 12 písm. b) zákona o azylu. V průběhu konfliktu mezi abchazskými separatisty a gruzínskou armádou bylo nuceno z Abcházie uprchnout více než 200 000 lidí, zejména gruzínské národnosti. Špatná bezpečnostní situace a strádání tak dopadlo na všechny vrstvy obyvatelstva bez rozdílu, žalobce a) v tomto ohledu nebyl výjimkou. Žalobce a) sám uvádí svůj abchazsko-gruzínský původ, proto měl na rozdíl od osob s jasným původem možnost se rozhodnout, na jakou stranu konfliktu se přidá, což žalobce a) potvrzuje tím, že uvedl, že ho verbovaly obě strany konfliktu.

[10] Městský soud uvedl, že ze zdrojů obsažených ve spise vyplynulo, že nic nebrání vnitřnímu přesídlení žalobců rodiny na území pod faktickým vlivem gruzínské vlády. Žalobce a) sice splnil povinnost tvrzení ohledně pronásledování své osoby, vzhledem k rozpornosti jeho výpovědí však nebyla naplněna podmínka věrohodnosti této výpovědi.

[11] Proti rozsudkům nyní žalobce a) [dále jen „stěžovatel a)“] a žalobce b) [dále jen „stěžovatel b)“] brojí kasačními stížnostmi. Nejvyšší správní soud pro přehlednost uvádí jednotlivé kasační námitky přímo v části zabývající se jejich vypořádáním.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[12] Vzhledem k tomu, že kasační stížnosti směřují proti rozsudkům městského soudu, které spolu skutkově i právně souvisejí a které byly vydány na základě dvou žalob mířících proti témuž správnímu rozhodnutí, rozhodl soud ve shodě s § 39 odst. 1 a § 120 s. ř. s. o spojení těchto kasačních stížností ke společnému projednání.

[13] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval otázkou, zda kasační stížnosti svým významem podstatně přesahují vlastní zájmy stěžovatelů, ve smyslu § 104a zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s."). Pokud by tomu tak nebylo, musely by být podle tohoto ustanovení odmítnuty jako nepřijatelné.

[14] K podrobnějšímu vymezení institutu přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany (azylu) lze pro stručnost odkázat na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39 (publikované pod č. 933/2006 Sb. NSS). Podle tohoto usnesení se o případ přijatelnosti kasační stížnosti může jednat mj. tehdy, pokud by bylo v napadeném rozsudku městského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do právního postavení stěžovatele. Zároveň je třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoli pochybení soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí městského soudu by bylo odlišné. Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že městský soud se při posouzení dané věci dopustil některých pochybení, která mohla mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatelů; podané kasační stížnosti lze ve smyslu § 104a s. ř. s. kvalifikovat jako přijatelné.

[15] Nejvyšší správní soud tedy mohl přistoupit k meritorním přezkumu napadených rozsudků. Kasační stížnosti přitom shledal důvodnými.

[16] Námitky obsažené v kasačních stížnostech, kterými se Nejvyšší správní soud bude postupně zabývat, lze shrnout do následujících okruhů: a) důvěryhodnost výpovědí stěžovatele a), b) dostatečnost informací o abchazsko-gruzínském konfliktu, c) dostatečnost hodnocení aktuální situace v Gruzii, resp. Abcházii a nezohlednění varování Ministerstva zahraničí ze dne 30. 5. 2014, d) opomenutí zkoumání důvodů pro udělení humanitárního azylu v případě stěžovatele b).

III.a) Důvěryhodnost výpovědí stěžovatele a)

[17] Stěžovatelé v kasační stížnosti namítají, že žalovaný účelově vyložil výpovědi stěžovatele a) během pohovorů, které absolvoval v průběhu mnohaletého správního řízení. Zejména se to týká údajných nesrovnalostí ohledně okolností života a odchodu stěžovatele a) ze země jeho původu, resp. z Abcházie. Na účelovém zneužití výpovědi a z ní soudem vyvozované nedůvěryhodnosti stěžovatele stojí v podstatě celé rozhodnutí a negativní argumentace jak správního orgánu, tak městského soudu. Stěžovatel a) uváděl při druhém pohovoru pouze další podrobnosti, v žádném případě však netvrdil nic, co by bylo v rozporu s předcházejícími vyjádřeními. Povinností správního orgánu je zjistit objektivně všechny skutečnosti rozhodné pro řízení a v tomto ohledu také činit veškeré vhodné

úkony. Pokud měl tedy žalovaný nějaké pochybnosti na základě druhé výpovědi stěžovatele a), měl využít možnosti tyto rozpory odstranit při dalším pohovoru.

[18] Stěžovatel a) od počátku řízení uváděl jako důvod jeho obavy z návratu do Abcházie či Gruzie pronásledování soukromými osobami při současné hrozbě diskriminace ze strany gruzínských úřadů [resp. neochotě zasáhnout ve prospěch ochrany stěžovatele a) a jeho rodiny] v důsledku jeho zapojení ve válce, tedy, dle jeho názoru, nejpodstatnější okolnost pro jeho odchod z vlasti. Stěžovateli a) nelze vyčítat, že po absolvování celého správního řízení, několika soudních řízení, důkladném právním rozboru a konzultacích jeho případu s odborníky na azylové právo při dalším pohovoru uváděl i další okolnosti jeho odchodu z vlasti, které, jak zjistil, mohou hrát v azylovém řízení roli. Nejedná se v žádném případě o účelové výmysly stěžovatele a). Žalovaný ani městský soud žádným hodnověrným způsobem nedokázali vyvrátit jeho tvrzení.

[19] Události popsané stěžovatelem a), zejména působení vojenských ozbrojených mnohonárodnostních skupin (motivovaných spíše než bojem za vlast zištnými cíli) potvrzuje i výpověď manželky stěžovatele a) v rámci řízení o její žádosti. S manželem se seznámili až několik let po odchodu z vlasti v Rusku, přitom ale ze svého života a odchodu ze země měla identickou zkušenost jako stěžovatel a). Soud tuto skutečnost nijak nereflektoval a je tedy zcela neopodstatněný jeho závěr, že snad existují zásadní rozpory ve výpovědích stěžovatele a), ba naopak žalovaný ani městský soud žádný takový rozpor neuvedli.

[20] Žalovaný ve svém vyjádření ke kasačním stížnostem tvrzení o účelovém zneužití výpovědi stěžovatele a) odmítá. Co se týče výpovědi manželky stěžovatele a), ta se v prvním pohovoru k potížím jejího manžela blíže nevyjádřila a v doplňkovém pohovoru uvedla problémy, o nichž byla následně informována právě stěžovatelem a). Nejeví se proto důvodné ověřovat výpověď stěžovatele a) porovnáním obou výpovědí.

[21] Nejvyšší správní soud k této kasační námitce uvádí následující. Posouzení věrohodnosti žadatele o azyl a jeho příběhu má nepochybně zásadní vliv na výsledek azylového řízení. Žalovaný je při tomto posouzení povinen postupovat v souladu se zásadou materiální pravdy a zjistit stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti (srov. § 3 správního řádu v souvislosti s § 9 zákona o azylu). Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004 – 57, přitom *„není povinností žadatele o azyl, aby pronásledování své osoby prokazoval jinými důkazními prostředky než vlastní věrohodnou výpovědí. Je naopak povinností správního orgánu, aby v pochybnostech shromáždil všechny dostupné důkazy, které věrohodnost výpovědí žadatele o azyl vyvracejí či zpochybňují.“* V rozsudku ze dne 27. 3. 2008, č. j. 4 Azs 103/2007 – 63, potom Nejvyšší správní soud dále upřesnil, že *„zásada tzv. materiální pravdy má v řízení o udělení azylu svá specifika spočívající v pravidelné nedostatečnosti důkazů prokazující věrohodnost žadatelových tvrzení. Je však na správním orgánu, aby prokázal či vyvrátil pravdivost žadatelových tvrzení, a to buď zcela nevyvratitelně zjištěním přesných okolností vážících se na stěžovatelova tvrzení, anebo alespoň s takovou mírou pravděpodobnosti, která nevyvolává zásadní pochybnosti o správnosti úsudku správního orgánu.“*

[22] Pro azylové řízení je totiž typické, že k jednoznačnému prokázání žadatelem tvrzených skutečností jsou k dispozici značně omezené důkazní prostředky. Ani maximální úsilí žadatele a žalovaného správního orgánu mnohdy nemusí být vždy úspěšné a řadu tvrzení žadatele nebude možné doložit ani vyvrátit. Pro takové případy se obecně aplikuje důkazní standard přiměřené pravděpodobnosti, podle kterého *„pokud je byť jen přiměřeně pravděpodobné, že tvrzení žadatele je pravdivé či že se určitá skutečnost udála tak, jak uvádí žadatel, žalovaný nesmí toto tvrzení prohlásit za nevěrohodné a vyloučit jej z dalšího posuzování; naopak, musí toto tvrzení vzít v potaz při celkovém posouzení odůvodněnosti žádosti a přiřadit mu patřičnou váhu“* (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, publ. pod č. 1749/2009 Sb. NSS.).

[23] Nejvyšší správní soud na základě níže uvedených úvah dospěl k závěru, že žalovaný neposoudil věrohodnost stěžovatele v souladu se shora citovanou judikaturou a nedostál své zákonné povinnosti řádně zjistit skutkový stav věci. Žalovaný bez adekvátního vysvětlení akcentoval pouze některá z tvrzení stěžovatele a) a provedených důkazů. Skutkové závěry žalovaného o věrohodnosti stěžovatele a) a o azylové relevanci jeho příběhu nejsou v důsledku tohoto postupu přesvědčivé. Proto měl městský soud napadené rozhodnutí zrušit a věc vrátit žalovanému k dalšímu řízení.

[24] Nejvyšší správní soud při vypořádání této kasační námitky porovnal tvrzení stěžovatele a) obsažená v jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany ze dne 6. 8. 2009, v Protokolu o pohovoru k důvodům žádosti o udělení mezinárodní ochrany na území ČR ze dne 25. 8. 2009 a v Protokolu o doplňujícím pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany ze dne 3. 3. 2014. Na rozdíl od žalovaného a městského soudu dospěl k závěru, že informace uváděné stěžovatelem a) v rámci doplňkového pohovoru nejsou v zásadním rozporu s jeho dřívější výpovědí.

[25] Žalovaný předně dovozoval nevěrohodnost stěžovatele a) ze skutečnosti, že v průběhu prvního pohovoru nehovořil o svém zapojení do abchazsko-gruzínského konfliktu na straně tehdejšího gruzínského ministra vnitra Giorgadzeho, své problémy ve vlasti spojoval s tím, že se do bojů odmítal zapojit. Nejvyšší správní soud však v této dodatečné výpovědi stěžovatele a) nespatřuje rozpor s dříve uvedeným, nýbrž má za to, že jde o doplnění již dříve řečeného. Stěžovatel a) v rámci prvního pohovoru a žádosti uvedl, že válka začala prakticky již v letech 1990 a 1991, kdy se konaly různé mítinky na podporu odtržení Abcházie. V roce 1992 se začaly seskupovat skupiny ozbrojených lidí. Ke stěžovatelovi domů pak přišla ozbrojená skupina DŠP (výsadkářská útočná brigáda), která rabovala a nutila stěžovatele a), aby se přidal k bojům na straně Abcházců. To stěžovatel a) odmítl. Za několik dní přišli ozbrojenci znovu, tentokrát tam kromě Abcházců byli též Čečenci. Stěžovatel a) opět odmítl vzít zbraň do ruky. Potřetí jej odvlekli do lesa, kde jej drželi asi 22 dní, žádali po něm informace, kde jsou zbraně a tanky na gruzínské straně. V této době stěžovatel a) pracoval v bezpečnostní agentuře, která hlídala starostu města Gali, Davida Šengeliu. Chtěli též výkupné od jeho otce. Začali jej mučit a podávat mu drogu, aby jim sdělil informace. Následně stěžovatel a) zůstal v „nějaké jámě“, utekl a pak se dostal domů, kde druhý den zaslechl výstřely, výkřiky rodičů a následný výbuch. Tři dny ležel v bezvědomí u svého domu, než byl převezen lodí do Rostova, kde podstoupil operaci kvůli poranění hlavy. Zde se dozvěděl, že před výbuchem byli zabiti jeho rodiče.

[26] Je tedy zjevné, že stěžovatel a) dříve hovořil o odmítání zapojit se do bojů na straně abchazských separatistů. Nyní však uváděl, že bojoval na straně Gruzie pod vedením Giorgadzeho, a to již od počátku války. Toto tvrzení tedy není v rozporu s dříve řečeným, spíše objasňuje, proč by jej separatisti měli unášet a chtít po něm informace o tom, kde jsou zbraně a tanky gruzínské armády. Městský soud konstatuje, že z vyjádření stěžovatele a) vyplývá, že se do boje zapojil až po smrti svých rodičů. Stěžovatel a) však v rámci doplňujícího pohovoru uvedl, že „bojem po smrti svých rodičů" měl na mysli organizování pomsty jejich smrti. Na straně Giorgadzeho bojoval ještě před jejich smrtí v podstatě celou válku (s. 209 správního spisu).

[27] Sám stěžovatel a) skutečnost, že o svém zapojení do bojů na straně Gruzínců dříve nemluvil, vysvětluje tím, že pro to neměl žádné důkazy a podklady a proto nevěděl, o čem má mluvit. V rámci řízení před žalovaným předložil stěžovatel a) CD nosič (který dle svých slov získal od svého spolubojovníka), který obsahuje záznam natočený pro gruzínskou televizi zachycující sběr a výcvik bojovníků v období let 1991 a 1992. Mezi osobami na záznamu lze spatřit v bojovém oděvu též stěžovatele a) [dle záznamu ve správním spise jde o muže s červeným baretem na hlavě]. Podstatný je pak závěr žalovaného, který z tohoto důkazu vyvodil na s. 6 nového rozhodnutí, že *„správní orgán nijak nepolemizuje s žadatelovým tvrzením o jeho zapojení do bojů občanské války, jelikož jím předložený videozáznam zachycuje fragmenty těchto bojů a dotyčný je na videozáznamu zachycen.*" Žalovaný tedy na jedné straně zpochybňuje tvrzení stěžovatele a) o tom, že byl do občanské války zapojen na straně Giorgadzeho, na druhé straně má postaveno najisto (a nikdy v řízení tento závěr nebyl zpochybněn), že se stěžovatel a) bojů účastnil. Následně pak žalovaný uzavírá, že tyto důvody nemůže považovat za relevantní ve vztahu k žádosti o mezinárodní ochranu, a že jde o ryze účelová tvrzení. Pokud by je totiž stěžovatel a) považoval za opravdu vážné, uvedl by je dle žalovaného již při podání žádosti o mezinárodní ochranu. Tento závěr žalovaného je však dle Nejvyššího správního soudu zcela nepřípadný. Stěžovateli a) nelze klást k tíži, že správní řízení o jeho žádosti se táhne již několik let, že s ním byl proveden doplňující pohovor, v jehož rámci, poučen již o tom, jaké informace jsou pro správní orgán azylově relevantní, doplnil další skutečnosti týkající se jeho života a odchodu ze země. Ze stejného důvodu se Nejvyšší správní soud shoduje se stěžovatelem a), že nelze přistoupit na argumentaci městského soudu, podle které čím více uplyne času od určité události, tím méně detailů z azylového příběhu by měl žadatel o mezinárodní ochranu předestřít, a pokud je tomu naopak, lze usuzovat na nedůvěryhodnost žadatele.

[28] Nadto tato nová tvrzení podporují i stěžovatelem a) předložené důkazy (zmíněný videozáznam z válečných let). Městský soud k otázce zapojení stěžovatele a) do válečných bojů uvedl, že samotná skutečnost, že se zúčastnil bojů, nemůže být brána jako uplatňování politických práv a svobod, ale jako součást občanské povinnosti k obraně vlasti. To je sice pravdou, nicméně stěžovatel a) ze skutečnosti, že bojoval na straně Gruzie, dovozuje nebezpečí pro svou osobu v případě návratu, neboť jak v oblasti Gali, ze které stěžovatel a) uprchl a která leží v separatistickém regionu Abcházie, tak na území ovládaném gruzínskými státními orgány může být na bojovníky proti separaci dříve bojujícími na straně tehdejšího ministra vnitra Giorgadzeho (který se nyní nachází v exilu), nahlíženo negativně.

[29] Ani další dílčí tvrzení, která žalovaný a městský soud považovali za rozporná, nemohou dle Nejvyššího správního soudu vést k závěru o nevěrohodnosti stěžovatele a). Dle žalovaného v předchozím řízení stěžovatel a) tvrdil, že z Ruska odjel proto, že se po něm ptali nějací lidé, zřejmě ti, kteří ho věznili v Abcházii. Ukrajinu měl opustit proto, že se s ním tamní Abcházci na tržišti hádali, protože je Gruzín. V opakovaném řízení však vypověděl, že Rusko opustil, protože ho tam hledali příbuzní vrahů jeho rodičů kvůli krevní mstě. Stěžovatel a) sám v původním řízení nepostavil najisto, jaké osoby ho měli na území Ruska hledat, vyjadřoval pouze určité domněnky ve vztahu ke své minulosti; stejně tomu bylo i v rámci doplňujícího pohovoru. Nadto nelze vyloučit, jak vyplývá z azylového příběhu stěžovatele a), že osoby, které jej věznily v Abcházii a které zavraždily jeho rodiče, mohou být totožné (ostatně to z výpovědí stěžovatele vyplývá).

[30] Stejně tak nemůže způsobit nedůvěryhodnost domněnka vyjádřená stěžovatelem a), že za zmizením jeho spolubojovníka, který se v roce 2013 vrátil do Gali, stojí ministerstvo pro státní bezpečnost Gruzie. Žalovaný i městský soud toto tvrzení zpochybnili tím, že orgány Gruzie na území Abcházie (kde se nachází též Gali) reálně nevykonávají žádnou pravomoc a nemohly se proto dozvědět o tom, že se určitá osoba nachází na území Abcházie. Stěžovateli a) jistě nelze přičítat k tíži, že není schopen přesně určit, kdo či jaké orgány stojí za zmizením bývalého vojáka v zemi s problematickou politickou situací, kde nadto sám již téměř 25 let nepobýval.

[31] Vzhledem ke shora uvedenému lze proto uzavřít, že žalovaný i městský soud se na základě toho, že označili výpověď stěžovatele a) ve vztahu k jeho zapojení do válečných bojů na straně bývalého ministra vnitra Giorgadzeho za nedůvěryhodnou, zprostili povinnosti posuzovat toto tvrzení jako azylově relevantní. Jak však výše dovodil Nejvyšší správní soud, zmíněné tvrzení stěžovatele a) zapadá do celkového kontextu jeho azylového příběhu. Nadto rozhodnutí žalovaného (obdobné jako rozsudek městského soudu) je v tomto směru vnitřně rozporné, neboť na jedné straně označuje nové tvrzení stěžovatele a) o zapojení do válečných bojů za nedůvěryhodné, na straně druhé je má za prokázané, přičemž se jedná o rozpornost, která se vztahuje k zásadní otázce celého řízení o žádosti, tedy k věrohodnosti stěžovatele a).

[32] V řízení o žádosti stěžovatelů proto bude nutno posoudit, jaká je situace bývalých bojovníků na straně Gruzie (a jejich rodinných příslušníků), a to v případě jejich návratu do Abcházie, tedy do části Gruzie, která není pod plnou kontrolou gruzínských státních orgánů, či do Gruzie, kde, jak tvrdil stěžovatel a), také hrozí bývalým bojovníkům nebezpečí z důvodu spojení s bývalým ministrem vnitra Giorgadzem. S ohledem na dosavadní výklad pojmu „sociální skupina“ v judikatuře Nejvyššího správního soudu (srov. např. rozsudek ze dne 19. 5. 2004, č. j. 5 Azs 63/2004 – 60, publ. pod č. 364/2004 Sb. NSS) lze totiž „osoby bojující v abchazsko-gruzínské válce na počátku 90. let 20. století na straně bývalého ministra vnitra Giorgadzeho“ vnímat jako „určitou sociální skupinu“ ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu (srov. obdobně rozsudek NSS ze dne 2. 8. 2012, č. j. 5 Azs 2/2012 – 49, týkající se bývalých příslušníků irácké armády). Žalovaný proto bude muset hodnotit žádost stěžovatelů i z tohoto hlediska.

[33] Stěžovatel a) předestřel tvrzení, která dle Nejvyššího správního soudu odpovídají standardům přiměřené pravděpodobnosti vymezeným ve shora citované judikatuře. Jak uvedl ve svém rozhodnutí též žalovaný, stěžovatel a) vykreslil svůj azylový příběh na pozadí skutečné historické události. Stěžovatel a) uváděl konkrétní dějinné momenty, včetně jmen svých spolubojovníků, novinářů působících na bojišti, tehdejších představitelů bojujících stran, doložil též obrazový materiál z doby předcházející jeho odchodu ze země, který podporuje jeho tvrzení. Je tedy přiměřeně pravděpodobné, že se skutečnosti udály tak, jak uvedl stěžovatel a). Žalovaný proto nesměl tato tvrzení prohlásit za nevěrohodná a vyloučit je z dalšího posuzování; naopak musí je vzít v potaz při celkovém posouzení odůvodněnosti žádosti a přiřadit jim patřičnou váhu (srov. rozsudek NSS ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 – 70).

[34] Tato kasační námitka je tedy důvodná.

III.b) Dostatečnost informací o abchazsko-gruzínském konfliktu

[35] Stěžovatelé dále namítají, že si žalovaný ani městský soud neopatřili žádné relevantní informace o válečném konfliktu, který byl důvodem odchodu stěžovatele a) z vlasti. Pro tento konflikt bylo specifické, že se jej účastnily mnohonárodnostní složky (zejména ruské a „proruské“ armády za účasti bojovníků mnoha národností bývalého Sovětského svazu). Je tedy více než možné, že osoby, které se po ukončení bojů v Abcházii přesouvaly do oblastí dalšího konfliktu, nebo vrátili do svých „domovin“, mohou představovat nebezpečí pro stěžovatele v Rusku. Žalovaný i městský soud odhlížejí při hodnocení výpovědi stěžovatele a) od zpráv ze země původu v rozhodném období a takové hodnocení jak v rozsudku, tak v rozhodnutí žalovaného absentuje. Žalovaný se k této kasační námitce nevyjádřil.

[36] Nejvyšší správní soud uvádí, že ve vztahu k dokazování prováděnému v rámci řízení o udělení mezinárodní ochrany je důležité, že se jedná o rozhodování prospektivní, posuzuje se tedy riziko pronásledování dle § 12 písm. b) zákona o azylu či vážné újmy dle § 14a téhož zákona v budoucnu (rozsudek NSS ze dne 18. 12. 2014, č. j. 2 Azs 139/2014 – 38).

[37] Stěžovatelé zdůrazňují, že v průběhu abchazsko-gruzínské války na počátku 90. let 20. století docházelo na území Abcházie k mučení, nelidskému zacházení a týrání zajatců i civilistů. To jsou sice skutečnosti podstatné pro pochopení historického pozadí azylového příběhu stěžovatele, nicméně nejsou relevantní pro posuzování rizika pronásledování či vážné újmy v souvislosti s jejich žádostí o mezinárodní ochranu podanou v roce 2009, resp. v dalším řízení vedeném v roce 2014. Z uplatněné kasační námitky nadto nevyplývá, k čemu by měly tyto chybějící podklady sloužit, resp. jakou část azylového příběhu stěžovatelů objasnit, neboť sám žalovaný hodnotil výpověď stěžovatele a) jako „vykreslenou na pozadí skutečné historické události“ a o povaze abchazsko-gruzínské konfliktu mezi stranami v průběhu řízení nebylo sporu.

[38] Tato kasační námitka není důvodná.

III.c) Dostatečnost hodnocení aktuální situace v Gruzii, resp. Abcházii a nezohlednění varování Ministerstva zahraničí ze dne 30. 5. 2014

[39] Stěžovatelé považují za absurdní hodnocení aktuální situace v Abcházii a Gruzii. Žalovaný ani soud vůbec neřeší podstatné mezinárodní postavení Abcházie a situaci v celé oblasti, pouze se snaží účelovým vytrháváním jednotlivých částí zdrojových informací vyvodit dojem, že Abcházie a Gruzie jsou bezpečnými místy pro návrat stěžovatele a) a jeho rodiny. Stěžovatel a) dokládal zhoršení bezpečnostní situace v Abcházii městskému soudu zprávou Ministerstva zahraničních věcí ze dne 30. 5. 2014 (dále jen „Zpráva MZV ze dne 30. 5. 2014"), kterou však soud odmítl vzít v potaz s odůvodněním, že v ní obsažené varování bylo vydáno až dva týdny po vydání napadeného rozhodnutí žalovaného. Zhoršená bezpečnostní situace je jistě skutečností, která může mít z hlediska naplnění podmínek doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu relevanci, přičemž stěžovatel a) ji nemohl uplatnit již v předchozím řízení. Judikatura Nejvyššího správního soudu i nové znění procedurální směrnice měly vést k samostatnému posouzení této otázky v řízení před městským soudem.

[40] Žalovaný ve vztahu k § 14a zákona o azylu odkázal na konstatovanou možnost vnitřního přesídlení. Žalovaný tuto variantu shledal jako možnou a účinnou.

[41] Podle § 14a zákona o azylu se doplňková ochrana udělí cizinci, „*který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem (...) by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem (...)*". Za vážnou újmu se podle odst. 2 citovaného ustanovení považuje „*a) uložení nebo vykonání trestu smrti, b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, c) vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.*"

[42] Nejvyšší správní soud k této kasační námitce v prvé řadě uvádí, že z rozhodnutí žalovaného nevyplývá, že by jakýmkoli způsobem posuzoval aktuální situaci v původní oblasti stěžovatele a), tedy v Gali, nacházející se v separatistickém regionu Abcházie. K této otázce uvedl toliko, že gruzínské státní orgány *de facto* nevykonávají na území Abcházie žádnou pravomoc. Dále uvedl, že „*k posouzení možnosti žadatelova návratu do vlasti, tj. do Gruzie si správní orgán opatřil řadu aktuálních informací o zemi původu*" a následně hodnotil zejména postavení abchazské menšiny na území Gruzie ovládané gruzínskými státními orgány (srov. s. 7 a 10 rozhodnutí žalovaného). Jak vyplývá již z vypořádání předcházejících kasačních námitek, toto posouzení je nedostačující v prvé řadě z toho důvodu, že nebylo zohledněno azylově relevantní tvrzení stěžovatele a) o jeho účasti na válečných bojích na gruzínské straně. Žalovaný tak na jeho situaci po případném návratu do vlasti nenahlížel z tohoto hlediska.

[43] Dále je nutno uvést, že z rozhodnutí žalovaného není jasně seznatelné, proč nehodnotil aktuální situaci právě v Abcházii, tedy oblasti původu stěžovatele a). Lze se domnívat, že žalovaný ve svém rozhodnutí popisoval situaci v Gruzii (mimo Abcházii)

s ohledem na možnost tzv. vnitřního přesídlení. K tomu pouze stručně uvedl, že *„žadatel jako občan Gruzie, má možnost se v případě jakéhokoli nezákonného jednání vůči své osobě obrátit na kompetentní státní orgány. Vzhledem ke zřejmému pozitivnímu vývoji postoje k etnickým menšinám v Gruzii, vezmeme-li v potaz žadatelův smíšený původ, správní orgán neshledal v případě žadatele žádné objektivní důvody, kdy by mu gruzínské státní orgány měly požadovanou pomoc odmítnout.“*

[44] Jak vyplývá z požadavků vznesených v judikatuře Nejvyššího správního soudu týkající se vnitřního přesídlení žadatelů o mezinárodní ochranu, je shora popsané vypořádání této otázky ze strany žalovaného nedostatečné. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 1. 2008, č. j. 4 Azs 99/2007 – 93 (publ. pod č. 1551/2008 Sb. NSS) je při posuzování možnosti vnitřní ochrany nezbytné zhodnotit především reálnost (faktickou i právní), přiměřenost, rozumnost a smysluplnost tohoto řešení. Je třeba se zabývat zejména její dostupností, celkovými poměry panujícími v zemi původu, osobními poměry žadatele (např. pohlaví, etnická příslušnost, rodinné vazby, zdravotní stav, věk a ekonomická situace), účinností vnitřní ochrany a postavením žadatele po jeho přesunu z hlediska respektování a zajištění základních lidských práv v místě vnitřní ochrany. Rovněž je třeba zvážit bezpečnost žadatele, a to jak při přesunu do cílové části země, tak po jeho přesídlení. Z rozsudku ze dne 28. 7. 2009, č. j. 5 Azs 40/2009 – 74, pak vyplývá, že při posuzování možnosti vnitřní ochrany je nutné posoudit čtyři kritéria: (1) zda je jiná část země pro žadatele dostupná; (2) zda přesun do jiné části země je účinným řešením proti pronásledování či vážné újmě v původní oblasti; (3) zda žadateli nehrozí navrácení do původní oblasti a (4) zda ochrana v jiné části země splňuje minimální standard ochrany lidských práv. Tyto čtyři podmínky musí být splněny kumulativně a při jejich posouzení je třeba brát v potaz celkové poměry panující v zemi původu a osobní poměry žadatele.

[45] Ze shora uvedeného je patrné, že žalovaný posuzoval toliko dostupnost ochrany ze strany státních orgánů v případě přesídlení, nikoli však další podmínky, které, jak vyplývá ze zmíněné judikatury, musí být naplněny kumulativně. Jak vyplývá ze Zprávy Ministerstva zahraničí Spojených států amerických ze dne 27. 2. 2014 o dodržování lidských práv v Gruzii za rok 2013 (dále jen „Zpráva MZ USA“), která je součástí správního spisu (Oddíl 2 Respektování občanských svobod, bod d. Svoboda pohybu, vnitřně vysídlené osoby, ochrana uprchlíků a osoby bez státní příslušnosti), fakticky vládnoucí orgány a ruské síly v okupovaných regionech Abcházie a Jižní Osetie omezovaly pohyb místních obyvatel přes administrativní hranice za účelem lékařské péče, důchodových služeb, náboženských obřadů a vzdělávání. Tato omezení se zpřísnila v důsledku ruských opatření, jimiž se obě linie administrativních hranic měnily ve státní hranice, což stále více postihovalo svobodu pohybu, vytvářelo fyzické bariéry oddělující od sebe přátele a rodiny apod. V abchazském regionu Gali, kde žila většina etnických Gruzínů, stále panovalo napětí, a to kvůli omezením svobody pohybu i zprávám o únosech, svévolném zatýkání a úmrtích ve vazbě. V květnu pozastavily abchazské fakticky vládnoucí orgány vydávání cestovních pasů obyvatelům okresu Gali a zdůvodňovali to potřebou vyšetřit případy neoprávněného vydávání cestovních pasů obyvatelům, kteří mají gruzínské státní občanství. Bez takového „cestovního pasu“ bylo pro obyvatele Gali obtížné přejít přes linii administrativní hranice na nesporné gruzínské území.

[46] S vědomím toho, že stěžovatel a) pochází právě z Gali se jeví jako značně problematická ihned první z podmínek pro vnitřní přesídlení stanovená judikaturou kasačního soudu, tedy faktická i právní reálnost přesídlení. Jak již ale bylo výše řečeno, žalovaný se těmito otázkami dostatečně nezabýval a bude tedy na něm, aby v dalším řízení, pokud bude možnost vnitřního přesídlení zvažovat, zhodnotil všechny judikaturou požadované podmínky.

[47] I tuto kasační námitku shledal Nejvyšší správní soud důvodnou.

[48] Stěžovatel a) dále namítal, že městský soud postupoval nesprávně, odmítl-li aktuální situaci v Abcházii hodnotit i pomocí Zprávy Ministerstva zahraničních věcí České republiky ze dne 30. 5. 2014, neboť tato zpráva byla vydána až dva týdny po vydání napadeného rozhodnutí žalovaného.

[49] K tomu Nejvyšší správní soud uvádí, že správní orgán posuzuje možné důvody pro udělení mezinárodní ochrany vždy podle skutkového stavu ke dni svého rozhodnutí. Správní soudy jsou pak i ve věcech mezinárodní ochrany vázány § 75 odst. 1 s. ř. s., podle něhož soud vychází při přezkoumání rozhodnutí správního orgánu ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Z tohoto základního principu správního soudnictví ovšem dovodila judikatura ve věcech mezinárodní ochrany úzce vymezené výjimky pro ty případy, kdy je pro dodržení mezinárodního závazku *non-refoulement* nezbytně třeba, aby správní soudy zohlednily rovněž případné změny skutkového stavu, ke kterým došlo v době od rozhodnutí správního orgánu do doby rozhodování soudu (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 4. 2011, č. j. 5 Azs 3/2011 – 131). Krajský soud je povinen se odchýlit od § 75 odst. 1 s. ř. s. a přihlížet i ke skutečnostem relevantním z hlediska mezinárodní ochrany, které vyšly najevo až po vydání žalobou napadeného rozhodnutí, tehdy, pokud by v daném případě neshledal dostatečné záruky k tomu, že budou tyto nové skutečnosti posouzeny v novém správním řízení k tomu příslušným správním orgánem z hlediska respektování zásady *non-refoulement* a že bude mít žadatel o mezinárodní ochranu možnost dosáhnout soudního přezkoumání tohoto nového rozhodnutí dříve, než by mělo dojít k jeho navrácení do země původu. Tuto otázku je třeba posuzovat vždy individuálně, tedy vzhledem ke konkrétní situaci daného žadatele o mezinárodní ochranu. Stěžovateli a) lze přisvědčit, že městský soud neměl odmítnout zabývat se shora popsanou Zprávou MZV ze dne 30. 5. 2014 z toho důvodu, že byla vydána až po rozhodnutí žalovaného, nýbrž se měl minimálně zabývat otázkou, zda tato zpráva neobsahuje informace o takové změně skutkového stavu, která by byla podstatná pro dodržení mezinárodního závazku *non-refoulement*. I tato kasační námitka je proto důvodná.

III.d) Opomenutí zkoumání důvodů pro udělení humanitárního azylu v případě stěžovatele b)

[50] Stěžovatel b) ve své kasační stížnosti dále namítá, že žalovaný i městský soud, zcela pominuli zkoumat důvody pro udělení humanitárního azylu stěžovateli b). V tomto ohledu se zcela nesprávně omezili na hodnocení důvodů jeho otce, nikoli nezletilého stěžovatele.

[51] Žalovaný k této námitce uvádí, že odůvodnění ve vztahu k § 14 zákona o azylu je stručné, nicméně nelze pominout, že odráží tvrzené skutečnosti, které by mohly představovat důvody hodné zvláštního zřetele. Sdělení otce nezletilého v řízení o mezinárodní ochraně nejsou k takovým důvodům nikterak obsáhlá.

[52] Podle § 14 zákona o azylu *jestliže v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude zjištěn důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu.*

[53] Ustanovení § 14 zákona o azylu, je kombinací neurčitého právního pojmu a správního uvážení, kdy neurčitým právním pojmem je „případ zvláštního zřetele hodný“ a vlastní rozhodnutí správního orgánu vyjádřené slovy „lze udělit humanitární azyl“ přestavuje správní uvážení (rozsudek NSS ze dne 19. 7. 2004, čj. 5 Azs 105/2004 - 72, publ. pod č. 375/2004 Sb. NSS). Na rozdíl od omezeného soudního přezkumu správního uvážení (§ 78 odst. 1 druhá věta s. ř. s.) jsou výklad neurčitého právního pojmu a jeho aplikace na konkrétní skutkový stav v souladu s § 75 s. ř. s. plně a meritorně přezkoumatelné soudem (rozsudek NSS ze dne 28. 1. 2015, čj. 1 Azs 200/2014 - 27, publ. pod č. 3200/2015 Sb. NSS).

[54] Nejvyšší správní soud přisvědčuje stěžovateli b), že k otázce případných důvodů hodných zvláštního zřetele pro udělení humanitárního azylu přímo jeho osobě nelze v rozhodnutí žalovaného ničeho nalézt. Žalovaný se ve svém rozhodnutí výkladu tohoto neurčitého právního pojmu ve vztahu ke stěžovateli b) vůbec nevěnoval. Argumentuje-li ve vyjádření ke kasační stížnosti žalovaný tím, že otec stěžovatele b) v řízení o mezinárodní ochraně k těmto důvodům nic neuvedl, je nutno zdůraznit, že z provedených pohovorů vyplývá, že žalovaný se na případnou aktuální situaci stěžovatele b) nijak nedotazoval (např. otázky na aktuální zdravotní stav apod.). Přímo stěžovatele b) pak žalovaný nevyslýchal, a to z důvodu jeho nízkého věku. Dle žalovaného by mělo zásadní vliv na jeho svědectví fakt, že se narodil mimo území vlasti. Nebylo tedy vinou stěžovatele b), že v řízení nebyly zmíněny žádné důvody, které by mohly vést k úvahám o udělení humanitárního azylu, neboť otec stěžovatele b) na ně v průběhu pohovorů nebyl tázán a přímo se stěžovatelem b) pohovor veden nebyl.

[55] Žalovaný tedy pochybil, neboť v otázce udělení humanitárního azylu stěžovateli b) neuvedl žádné úvahy vztahující se k přímo k tomuto stěžovateli, čímž v této části zatížil své rozhodnutí nepřezkoumatelností pro nedostatek důvodů.

[56] Tato kasační námitka je proto důvodná.

IV. Závěr

[57] S ohledem na shora uvedené rozhodl Nejvyšší správní soud o zrušení napadeného rozsudku městského soudu ve věci stěžovatele a). Vzhledem k tomu, že rozsudek městského soudu ve věci stěžovatele b) byl postaven na totožném odůvodnění jako v případě jeho otce, rozhodl Nejvyšší správní soud též o zrušení rozsudku městského soudu ve věci stěžovatele b).

[58] Podle § 110 odst. 1 s. ř. s. dospěje-li Nejvyšší správní soud k tomu, že kasační stížnost je důvodná, rozsudkem zruší rozhodnutí krajského soudu a věc mu vrátí k dalšímu řízení, pokud ve věci sám nerozhodl způsobem podle odst. 2. Podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu, a pokud již v řízení před krajským soudem byly pro takový postup důvody, současně se zrušením rozhodnutí krajského soudu může podle povahy věci sám rozhodnout o zrušení rozhodnutí správního orgánu nebo vyslovení jeho nicotnosti; ustanovení § 75, § 76, a § 78 se použijí přiměřeně.

[59] V daném případě dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že jsou dány důvody k postupu podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. a vyhověl tak petitu stěžovatelů v kasačních stížnostech. Rozhodnutí žalovaného totiž nemůže obstát z obdobných důvodů jako rozsudky městského soudu. Také žalovaný odůvodnění svého rozhodnutí postavil na závěru o nedůvěryhodnosti výpovědi stěžovatele a), a tím pádem se nezabýval otázkou hrozby pronásledování či vážné újmy, která by mohla stěžovatelům v případě návratu do vlasti z důvodu zapojení stěžovatele a) do válečných bojů na straně bývalého ministra vnitra Giorgadzeho. Zcela nedostatečně pak vypořádal otázku možnosti případného vnitřního přesídlení stěžovatelů a udělení humanitárního azylu stěžovateli b).

[60] Z těchto důvodů Nejvyšší správní soud podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil kasační stížností napadené rozsudky městského soudu. Věci mu však nevrátil k dalšímu řízení, neboť podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. a § 78 odst. 3 užitého přiměřeně na základě tohoto ustanovení současně zrušil žalobou napadené rozhodnutí žalovaného. Žalovanému podle § 78 odst. 4 s. ř. s. kasační soud věc vrací k dalšímu řízení, v němž je podle odst. 5 téhož ustanovení vázán právním názorem v tomto rozsudku vysloveným.

[61] Podle § 110 odst. 3 věty druhé s. ř. s. rozhodne Nejvyšší správní soud v případě, že zruší podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. rozhodnutí žalovaného, o nákladech řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení před krajským soudem. Stěžovatelé měli ve věci úspěch, podle § 60 odst. 1 s. ř. s. jim tedy přísluší právo na náhradu nákladů řízení. Ze soudního spisu ovšem nevyplývá, že by stěžovatelům v řízení o kasační stížnosti nebo v řízení před městským soudem jakékoliv důvodně vynaložené náklady vznikly.

[62] Stěžovatelům byl v řízení před městským soudem jako zástupce ustanoven Mgr. Bc. Filip Schmidt, LL.M., advokát se sídlem Helénská 1799/4, Praha 2, který stěžovatele zastupoval i v řízeních o kasačních stížnostech. Podle § 35 odst. 8 s. ř. s. platí v takovém případě odměnu advokáta včetně hotových výdajů stát. Podle § 7 a § 9 odst. 3 písm. f) vyhlášky č. 177/1996 Sb., s přihlédnutím k § 11 odst. 1 písm. b) a d) citované vyhlášky náleží advokátovi odměna za šest úkonů právní služby (převzetí a příprava zastoupení, písemné podání k soudu – doplnění žaloby, podání kasační stížnosti – vše dvakrát) v částce 18.600 Kč (6 x 3.100 Kč), a podle § 13 odst. 3 citované vyhlášky náhrada hotových výdajů v částce 1.800 Kč (6 x 300 Kč). Advokát stěžovatelů nedoložil, že je plátcem daně z přidané hodnoty, nebyl tu proto důvod pro zvýšení odměny o částku odpovídající dani, kterou je povinen odvést podle zvláštního zákona z odměny za zastupování a náhrad. Celková výše odměny ustanoveného zástupce proto činí 20.400 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku. Nejvyšší správní soud si je vědom skutečnosti, že o odměně ustanoveného zástupce za

řízení před městským soudem již bylo rozhodnuto nyní zrušenými rozsudky a příslušné odměny s největší pravděpodobností již vyplaceny. Bude věcí městského soudu, aby s uvedenou skutečností (vyplacení odměny advokátu na základě zrušených rozsudků) sám naložil a požadoval navrácení vyplacených odměn.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. července 2016

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu